

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต*

ผจงจิต ไกรถาวร** Ph.D. (Nursing)

กมลรัตน์ กิตติพิมพานนท์*** Dr.P.H. (Public Health Nursing)

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 ชั้นปีที่ 2-4 โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 563 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา แบบประเมินความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และแบบประเมินความสุขในการเรียน เก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.8) มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันในระดับสูง ร้อยละ 54 มีความสุขในการเรียนในระดับสูง ร้อยละ 94.5 ระบุว่าสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอนในระดับสูง และร้อยละ 14.6 มีผลการศึกษาในระดับดีเลิศ โดยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียนและการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความสุขในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และเกิดความสุขในการเรียน

คำสำคัญ: ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา นักศึกษาพยาบาล

*นำเสนอโปสเตอร์ในการประชุมวิชาการ International Conference for Academic Discipline ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน-3 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ณ เมืองเวนิช ประเทศอิตาลี

**Corresponding author, อาจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, E-mail: phachongchit.kra@mahidol.ac.th

***อาจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน ทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วย พยาบาลจึงต้องคำนึงถึงแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณที่มีผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย ความพิการ และความตาย บัณฑิตพยาบาลจึงต้องได้รับการปลูกฝังให้มีทั้งความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล มีเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ เชื้อมั่น และมีวิจารณ์ญาณอันรอบคอบ (สมจิต หนูเจริญกุล, 2543)

ในศตวรรษที่ 21 สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคของเทคโนโลยีขั้นสูง ท่วมทับด้วยข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ และแนวคิดใหม่ๆ การผลิตบัณฑิตจึงต้องเน้นการพัฒนาให้บัณฑิตมีความรู้รอบด้าน สามารถคิดวิเคราะห์ และบูรณาการองค์ความรู้ไปสู่ปัญญา ซึ่งปัญญาจะเป็นตัวส่งเสริมให้บัณฑิตเกิดจิตสำนึกใหม่ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเอง (พัชริ ศิริมาก, 2556) ทักษะสำคัญที่ต้องพัฒนาให้เกิดในบัณฑิตยุคศตวรรษที่ 21 รวมทั้งบัณฑิตพยาบาลคือ ทักษะในการติดต่อสื่อสาร การประสานความร่วมมือ การคิดอย่างมีเหตุมีผล และทักษะในการแก้ปัญหา มีความคิดเชิงสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ มีภาวะผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ มีแรงบันดาลใจในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง นำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ ไม่ใช่เรียนเพียงแค่เพื่อปริญญาบัตรเท่านั้น (ประสิทธิ์ วัฒนาภา, 2556; วิจารณ์ พานิช, 2555)

นอกจากคุณสมบัติและทักษะที่บัณฑิตพยาบาลควรจะมีดังกล่าวข้างต้นแล้ว สังคมยังคาดหวังว่าบัณฑิตพยาบาลจะต้องมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส อ่อนน้อมถ่อมตน มีความกระตือรือร้น ทุ่มเทเสียสละ

พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ (ปัทมา ทองสม, 2554) บัณฑิตพยาบาลจึงต้องเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และมีความรู้ในเชิงวิชาชีพ (ปัทมา ทองสม, 2554) สามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงาน จากเหตุผลดังกล่าว นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจึงมีโอกาสเกิดความเครียด วิตกกังวล รวมทั้งซึมเศร้าได้ (ปัทมา ทองสม, 2554) ร่วมกับวัยของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายต่อวัยผู้ใหญ่ตอนต้นซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีความอ่อนไหวจิตใจไม่มั่นคง การที่ต้องเข้ามารับผิดชอบกับชีวิต ความเจ็บป่วย ความพิการ และความตาย รวมทั้งความท้าทายของโรค และความเจริญทางการแพทย์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลได้ทั้งสิ้น (สมตี อนันต์ปฎิเวธ, วิภา เพ็งเสงี่ยม, และจันทร์เพ็ญ อัครสถิตานนท์, 2554)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยทางบวกที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลคือ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน (เปรมฤดี ศรีวิชัย และพิมพ์มล วงศ์ไชยา, 2555) และความสุขในการเรียน (ปัทมา ทองสม, 2554) ซึ่งความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้เรียนรับรู้ว่าตนเองเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถาบัน ได้รับเกียรติและได้รับการยอมรับ ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากสถาบันที่ตนกำลังศึกษาอยู่ เป็นประสบการณ์ที่ลึกซึ้งของบุคคลต่อบริบทที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกหลายด้านรวมถึงความรู้สึกปลอดภัย การได้รับการยอมรับ การได้เป็นพวกพ้อง และยังรวมถึงความรู้สึกผูกพัน บูรณาการเข้ากับกลุ่ม และการมีค่านิยมทั้งด้านวิชาชีพและค่านิยมส่วนตัวที่กลมกลืนสอดคล้องกับกลุ่ม (เปรมฤดี ศรีวิชัย และพิมพ์มล วงศ์ไชยา, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการอย่างสูงที่จะเป็นเจ้าของและได้รับการยอมรับจาก

บุคคลอื่น การได้รับการยอมรับนี้เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพอารมณ์และกระบวนการคิดของมนุษย์ (Levett-Jones, Lathlean, Higgins, & McMillan, 2009; McKenna et al., 2012)

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเป็นปัจจัยสำคัญทางบวกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนได้ดีส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน (Goodenew, 1993a; Roeser, Midgley, & Urdan, 1996) มีความผาสุกทางอารมณ์และสังคมไม่เกิดความเครียด (Reilly & Fitzpatrick, 2009) หรือภาวะซึมเศร้า (เปรมฤติศรีวิชัย และพิมพ์มล วงศ์ไชยา, 2555; Hill, 2009) มีความกระตือรือร้น สนใจ มีความเชื่อมั่นในการทำกิจกรรมต่างๆ (Furrer & Skinner, 2003) มีความยึดหยุ่นทางอารมณ์ (Levett-Jones et al., 2009) หากผู้เรียนไม่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันหรือมีความรู้สึกลดลง จะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน (Levett-Jones et al., 2009) การศึกษาพบว่าผู้เรียนที่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันและมีความสุขในการเรียนจะไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย เช่น การใช้ยาและสารเสพติด (Napoli, Marsiglia, & Kulis, 2003) การกระทำที่ไร้ความรุนแรง หรือการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (McNeely, Monnemaker, & Blum, 2002) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี (Cashmore, Scott, & Cane, 2012; Sanchez, Colon, & Esparza, 2005) และการคงอยู่ในสถาบันจนสำเร็จการศึกษา (Cashmore et al., 2012) ในทางตรงกันข้ามหากผู้เรียนไม่รู้สึกผูกพันมีส่วนร่วมในสถาบันและไม่มีความสุขในการเรียน อาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดวิตกกังวล (Levett-Jones et al.,

2009) เบื่อหน่าย คับข้องใจ และมีอารมณ์เศร้าระหว่างศึกษาในหลักสูตรซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อสมรรถนะทางการเรียน (Furrer & Skinner, 2003) ซึ่งความสุขในการเรียนนี้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หากผู้เรียนมีสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องที่เอื้อต่อการเรียนการสอนแล้ว จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน (ปัทมาทองสม, 2554) กล่าวโดยสรุปความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันและมีความสุขในการเรียนเป็นปัจจัยป้องกัน (protective factors) ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพภาวะจิตสังคม และสมรรถนะทางการเรียนของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนที่เป็นเด็กหรือวัยรุ่นก็ตาม (Rowe & Stewart, 2009)

ถึงแม้งานวิจัยในต่างประเทศจำนวนมากจะพบผลลัพธ์ทางบวกมากมายที่สัมพันธ์กับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันและมีความสุขในการเรียน แต่งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในประเทศไทยยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยคาดหวังว่าการศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ผู้บริหารและคณาจารย์ทราบถึงระดับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตแล้ว ยังทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสุขในการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พัฒนาจากกรอบแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์ (human motivation) ของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ที่อธิบายเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ 5 ประการ ว่ามนุษย์จะมีความสุขได้เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองตามลำดับขั้น ซึ่งการต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (love and belonging) เป็นความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความต้องการอันดับที่ 3 ถัดจากความต้องการความมั่นคงปลอดภัย และความต้องการทางกายภาพ มนุษย์ต้องการที่จะรู้สึกเป็นเจ้าของและถูกยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นในระดับกลุ่มสังคมใด ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการกรอบแนวคิดของดัลล์และฮิวเตอร์ (Dunn & Hettler, 2006 อ้างถึงในปัทมา ทองสม, 2554) ที่ระบุว่ามิติแห่งความสุขของนักศึกษาประกอบด้วย 6 มิติ คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา การเรียน และจิตวิญญาณ ในการศึกษานี้ ตัวแปรที่ศึกษาคือ ความสุขในการเรียน เมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ใน

การเรียน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ดังกล่าวข้างต้น (Goodenew, 1993a; Roeser et al., 1996) ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนคือ การที่ผู้เรียนมีสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเอื้อต่อการเรียนการสอน (ปัทมา ทองสม, 2554)

ในการศึกษาครั้งนี้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้เรียนรับรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ได้รับการยอมรับ ได้รับการเกียรตินและให้ค่า ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากสถาบันที่ตนกำลังศึกษาอยู่ เกิดความรู้สึกปลอดภัย เป็นพวกพ้อง รู้สึกผูกพัน บูรณาการเข้ากับกลุ่ม ความสุขในการเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความรู้สึกสบายใจ ฟังพอใจ เพลิดเพลิน และสนุกสนานกับการเรียน ส่วนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน หมายถึง การประเมินของผู้เรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่นี้เอื้อต่อการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้เรียนอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ประเมินจากค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (Grade Point Average [GPA]) ของผู้เรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study, cross sectional design) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 ชั้นปีที่ 2-4 ทั้งเพศชายและหญิง ของโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัย

มทิตล จำนวน 593 ราย ประกอบด้วย นักศึกษาปีที่ 2 จำนวน 210 ราย นักศึกษาปีที่ 3 จำนวน 203 ราย และ นักศึกษาปีที่ 4 จำนวน 180 ราย

คุณสมบัติผู้เข้าร่วมการวิจัย มีดังนี้ 1) นักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2-4 ทั้งเพศชาย และหญิง ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนพยาบาล รามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และ 2) สมัครใจที่จะเข้าร่วมวิจัยใน ครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 4 ชุด ได้แก่

1) แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป พัฒนาโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย 25 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ศาสนา ระดับชั้นที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม ภูมิลาเนา โรคประจำตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ ครอบครัวและของนักศึกษา ความเพียงพอของรายได้ ของครอบครัวและของนักศึกษา การทำงานพิเศษ การกู้เงินจากกองทุนกู้ยืม การได้รับทุนการศึกษา ที่พัก อาศัย การมีเพื่อนสนิท การเป็นสมาชิกชมรม การเข้าร่วม กิจกรรมชมรม การตัดสินใจในการเลือกเรียนและความพอใจที่ได้ศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ความต้องการที่จะลาออกจากหลักสูตรและคณะที่อยาก ศึกษา

2) แบบประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ นักศึกษา พัฒนาโดย ปัทมา ทองสม (2554) เพื่อให้ ผู้เรียนประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตนเองว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่นั้นตรงตามสภาพความเป็นจริง มากน้อยเพียงใด ซึ่งสภาพแวดล้อมนั้นเป็นสภาพ แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จากเดิมข้อคำถาม มีทั้งหมด 107 ข้อ 6 หมวด แต่เนื่องจากข้อคำถามใน

หมวดที่ 1 และ 2 มีคำถาม 2 ข้อใน 1 คำถาม ในการนี้ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับบริบทของกลุ่ม ตัวอย่างที่ศึกษา ทำให้มีข้อคำถามทั้งหมด 109 ข้อ 6 หมวด ดังนี้ 1) ลักษณะการจัดการเรียนการสอน 32 ข้อ 2) ลักษณะอาจารย์ 17 ข้อ 3) ลักษณะนักศึกษาร่วม สถาบัน 7 ข้อ 4) ลักษณะสถาบัน 16 ข้อ 5) ลักษณะ ของตัวนักศึกษาเอง 18 ข้อ และ 6) ลักษณะบิดามารดา/ ผู้ปกครอง 19 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) คือ ตรงกับสภาพความเป็นจริง น้อยที่สุด (1 คะแนน) จนถึงตรงกับสภาพความเป็นจริง มากที่สุด (5 คะแนน)

การให้คะแนนและแปลค่าคะแนนพิจารณาตาม เกณฑ์ของแบบสอบถามต้นฉบับ นำค่าคะแนนเฉลี่ย แต่ละด้านมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ค่าคะแนนอยู่ ระหว่าง 1-5 ค่าคะแนนสูง หมายถึง มีสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในระดับสูง ค่าคะแนนต่ำ หมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนใน ระดับต่ำ แบ่งระดับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การสอนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ 1) ระดับต่ำ ค่าคะแนนอยู่ ระหว่าง 1-2.33 2) ระดับปานกลาง ค่าคะแนนอยู่ ระหว่าง 2.34-3.67 และ 3) ระดับสูง ค่าคะแนนอยู่ ระหว่าง 3.68-5.00 การตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ที่รับผิดชอบงานกิจการนักศึกษา 2 ท่านและ อาจารย์ประจำชั้นปี 1 ท่าน นำเครื่องมือนี้ไปใช้กับ นักศึกษาพยาบาล จำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .94 และในกลุ่มตัวอย่างครั้ง นี้จำนวน 563 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .96

3) แบบประเมินความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งสถาบัน (The Psychological Sense of School Membership Scale) พัฒนาโดยกูดีนาว (Goodenow, 1993b) จาก แนวคิดของมาสโลว์ (1970) และงานวิจัยอื่นๆ ที่

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำมาแปลเป็นภาษาไทย และใช้กระบวนการแปลกลับ (back translation) ด้วยวิธีของเบิร์นและโกรฟ (Burns & Grove, 2005) ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) จนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน)

การให้ค่าคะแนนและการแปลผลพิจารณาตามเกณฑ์ของแบบสอบถามต้นฉบับ โดยข้อคำถามส่วนใหญ่ให้คะแนนตามเกณฑ์ ยกเว้นข้อคำถามทางเชิงลบให้กลับค่าคะแนน นำค่าคะแนนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 ค่าคะแนนสูง หมายถึง มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันในระดับสูง ค่าคะแนนต่ำ หมายถึง มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันในระดับต่ำ แบ่งระดับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ 1) ระดับต่ำ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-2.33 2) ระดับปานกลาง ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.34-3.67 และ 3) ระดับสูง ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.68-5.00 ตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน กลุ่มเดียวกัน และนำเครื่องมือไปใช้กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 และในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้จำนวน 563 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87

4) แบบประเมินความสุขในการเรียน (The Happiness in Learning Scale) เพื่อประเมินความสุขในการเรียนของนักศึกษา พัฒนาโดยปีทมา ทองสม (2554) จากแนวคิดของ ของดัลล์และฮิวเตอร์ (Dunn & Hettler, 2006 อ้างถึงในปีทมา ทองสม, 2554) ที่ระบุมิติแห่งความสุขของนักศึกษาประกอบด้วย 6 มิติคือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การเรียน และจิตวิญญาณ ประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อคำถาม 5 หมวด ดังนี้คือ หมวดที่ 1 ความสนใจใฝ่เรียนรู้ 8 ข้อ หมวดที่ 2 ทักษะติดต่อวิชาชีพ 8 ข้อ หมวดที่ 3 ความพึงพอใจใน

การเรียน 5 ข้อ หมวดที่ 4 ความวิตกกังวล 5 ข้อ และ หมวดที่ 5 ความพึงพอใจในตนเอง 6 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) คือ ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด (5 คะแนน) จนถึง ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด (1 คะแนน)

การให้ค่าคะแนนและการแปลผลพิจารณาตามเกณฑ์ของแบบสอบถามต้นฉบับ โดยข้อคำถามส่วนใหญ่ให้คะแนนตามเกณฑ์ ยกเว้นข้อคำถามทางเชิงลบให้กลับค่าคะแนน จนถึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 ค่าคะแนนสูง หมายถึง มีความสุขในการเรียนสูง ค่าคะแนนต่ำ หมายถึง มีความสุขในการเรียนต่ำ แบ่งระดับของความสุขในการเรียนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ 1) ระดับต่ำ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-2.33 2) ระดับปานกลาง ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 2.34-3.67 และ 3) ระดับสูง ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.68-5.00 ตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน กลุ่มเดียวกัน นำเครื่องมือไปใช้กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85 และในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้จำนวน 563 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .88

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เลขที่ 2556/237 ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง สิทธิในการปฏิเสธเข้าร่วมการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง เช่น คะแนน ทักษะคิด เป็นต้น การนำเสนอข้อมูลในภาพรวมไม่ระบุชื่อ หากผู้ใดสมัครใจเข้าร่วมในการศึกษา ผู้วิจัยให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีในการเก็บข้อมูล มีดังนี้

1) ภายหลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ให้เก็บข้อมูลได้ ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดีในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์

2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 โดยผู้วิจัยขออนุญาตจากอาจารย์ผู้สอน เข้าพบนักศึกษาก่อนเริ่มการเรียนการสอน 20 นาที เพื่อชี้แจงถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการของนักศึกษา โดยแนะนำตัวอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสรุป พร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ เปิดโอกาสให้ซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและสมัครใจที่จะเข้าร่วมในการศึกษา ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์และสมัครใจเข้าร่วมโครงการลงชื่อในหนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ ขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามคืนที่หัวหน้าชั้นปี โดยให้หัวหน้าชั้นปีรวบรวมส่งผู้วิจัยภายใน 1 สัปดาห์

3) หลังจากได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย โดยการแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยใช้สหสัมพันธ์

เพียร์สัน ได้มีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยพิจารณาการกระจายของข้อมูล ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ คือ ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และข้อมูลในแต่ละชุด มีความเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

จากแบบสอบถามที่แจกให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 593 ราย มีนักศึกษาส่งแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 563 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.94 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.5 อายุตั้งแต่ 19 ปีถึง 24 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 21.03 ปี ($SD = .95$) ร้อยละ 96.5 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 78.8 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ร้อยละ 10.9 และ 10.3 มีภูมิลำเนาอยู่ในปริมณฑลและกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 87.5 ไม่มีโรคประจำตัว ที่เหลือร้อยละ 22.5 มีโรคประจำตัว โดยโรคประจำตัว 3 อันดับแรก ได้แก่ โรคภูมิแพ้ ไมเกรน และหอบหืด ครอบครัวยังมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,475.37 บาท ($SD = 63,923.54$) ร้อยละ 44.3 ครอบครัวยังมีรายได้พอใช้เหลือเก็บ ในขณะที่ร้อยละ 12.2 ครอบครัวยังมีรายได้ไม่พอใช้และมีหนี้สิน นักศึกษามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,278.67 บาท ($SD = 5,555.58$) โดยรายได้ของนักศึกษามาจากครอบครัว บางรายมาจากการกู้ยืม จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) (ร้อยละ 39.5) รายได้ที่ได้รับจากครอบครัวอยู่ระหว่าง 1,000-25,000 บาทต่อเดือน นักศึกษาร้อยละ 50.6 มีรายได้พอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 1.6 (9 ราย) ที่มีรายได้ไม่พอใช้ และมีหนี้สิน ร้อยละ 76.4 ไม่ได้รับทุนการศึกษา ร้อยละ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

97.9 ไม่ได้ทำงานพิเศษและร้อยละ 2.1 ทำงานพิเศษได้แก่ รับจ้างสอนพิเศษ และเปิดร้านออนไลน์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.7 มีเพื่อนสนิท ร้อยละ 72.3 ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมใด ๆ ในสถาบันนี้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกชมรม ร้อยละ 80.2 เป็นสมาชิก 1 ชมรม โดยร้อยละ 35.6 จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 3 ครั้งต่อปี กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.5 เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถาบันกำหนดให้เข้าร่วมทุกครั้ง และร้อยละ 25.6 เข้าร่วมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากที่สถาบันกำหนดให้เข้าร่วม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 79.7 เลือกศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตด้วยตนเอง และร้อยละ 92.9 พอใจในการศึกษาหลักสูตรนี้ มีเพียงร้อยละ 7.1 ที่ไม่พอใจ โดยเหตุผลที่สำคัญคือ เรียนหนัก เครียด ไม่มีความสุข ไม่มีเวลาเป็นของตนเอง หากมีโอกาสให้เลือกศึกษาในคณะอื่นได้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.2 จะไม่ลาออก เหตุผลสำคัญ 3 อันดับแรก คือ เรียนใกล้จบแล้ว เป็นอาชีพที่มั่นคงมีเกียรติและจบแล้วมีงานทำ และร้อยละ 25.8 จะลาออก เหตุผลสำคัญ คือ ไม่ชอบอาชีพนี้ อายกรเรียนในสิ่งที่ตนเองชอบ เป็นอาชีพที่งานหนัก เครียด โดยร้อยละ 52.1 อายกรเรียนที่มหาวิทยาลัยมหิดล คณะที่อยากเรียน 3 อันดับแรกคือ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และทันตแพทยศาสตร์ ตามลำดับ

ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

คะแนนเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน 3.94 (SD = .41) ร้อยละ 74.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีความสุข

รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันในระดับสูง และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันระหว่างชั้นปีพบว่ามีความแตกต่างกัน โดยชั้นปีที่ 2, 3, และ 4 มีค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเท่ากับ 3.86, 3.97, และ 4.04 ตามลำดับ

คะแนนเฉลี่ยความสุขในการเรียน 3.73 (SD = .42) ร้อยละ 54 ของกลุ่มตัวอย่างมีความสุขในการเรียนในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์ความสุขในการเรียนรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คะแนนความสุขในการเรียน ด้านความสนใจใฝ่เรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 75 และ 68.7 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คะแนนด้านทัศนคติต่อวิชาชีพและความวิตกกังวลในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.6 และ 65.8 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.6 มีความพึงพอใจในตนเองระดับสูง

คะแนนเฉลี่ยการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 4.25 (SD = .35) ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ลักษณะการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของอาจารย์ ลักษณะนักศึกษา ร่วมสถาบัน ลักษณะสถาบัน ลักษณะของตัวนักศึกษาเอง และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครองที่เป็นอยู่เอื้อต่อการเรียนการสอนในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 91.2, 89.3, 90.2, 76.5, 95, และ 97.3 ตามลำดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาประเมินจากเกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) จากกลุ่มตัวอย่างที่ยอมเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ (n = 527 ราย) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากับ 2.86 (SD = .35) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.9 มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับพอใช้ (ดังตารางที่ 1)

ผจญจิต ไกรถาวร และกมลรัตน์ กิตติพิมพานนท์

ตารางที่ 1 ตัวแปรที่ศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ (N = 563)

ตัวแปรที่ศึกษา	พิสัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	2.11-5.00	3.94	.41		
ระดับต่ำ				1	0.20
ระดับปานกลาง				141	25.00
ระดับสูง				421	74.80
ความสุขในการเรียน	2.20-4.91	3.73	.42		
ระดับต่ำ				1	.20
ระดับปานกลาง				258	45.80
ระดับสูง				304	54.00
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.13-5.00	4.25	.35		
ระดับต่ำ				-	-
ระดับปานกลาง				31	5.50
ระดับสูง				532	94.50
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (n = 527)	2.00-3.77	2.86	.35		
ระดับพอใช้ (GPA 2-2.99)				342	64.90
ระดับดี (GPA 3.00-3.24)				108	20.50
ระดับดีเลิศ (GPA 3.25-4.00)				77	14.60

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการศึกษา
ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมีความสัมพันธ์ทาง
บวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับความสุข
ในการเรียน ($r = .62, p < .001$) และการมีสภาพ
แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($r = .49, p < .001$)
แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
อย่างไรก็ตาม ความสุขในการเรียนมีความสัมพันธ์ทาง
บวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับผลสัมฤทธิ์
ทางการศึกษา ($r = .13, p = .002$) และมีความสัมพันธ์
ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับสภาพ
แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ($r = .54, p < .001$)
ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (N = 527)

ตัวแปร	1	2	3	4
1. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	1.00			
2. ความสุขในการเรียน	.62***	1.00		
3. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	.49***	.54***	1.00	
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	.06	.13**	.01	1.00

p < .01 *p < .001

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า สิ่งที่นักศึกษาชอบเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาแห่งนี้ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ เป็นเลิศทางวิชาการ 2) มีสวัสดิการที่ดี (อาหาร ที่พัก ค่ารักษาพยาบาลฟรี) 3) อาจารย์ใจดี อบอุ่นเป็นกันเอง ดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี 4) อาจารย์มีความรู้ความสามารถ และ 5) บรรยากาศที่เป็นมิตร เอื้ออาทร ระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง อาจารย์ และบุคลากร สิ่งที่เป็นปัญหาและนักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุง 4 อันดับแรก ได้แก่ 1) หอพักนักศึกษาที่โรงพยาบาล แออัด คับแคบ ไม่เป็นส่วนตัว อากาศร้อน 2) ตารางเรียนที่แน่นและงานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาพักผ่อน 3) อินเทอร์เน็ตช้า หลุดบ่อย และ 4) แหล่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น โรงอาหาร ห้องน้ำ และมุมอ่านหนังสือที่หอพัก ไม่เพียงพอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54 มีความสุขในการเรียนในระดับสูง สาเหตุอาจเนื่องมาจาก 1) กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 79.7 เลือกศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตด้วยตนเอง และร้อยละ 92.9 พอใจในการศึกษาหลักสูตรนี้ หากมีโอกาสให้เลือกศึกษาในคณะอื่นได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 74.2 จะไม่ลาออก และ 2) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 94.5 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในระดับสูง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คะแนนในแต่ละด้านในระดับสูงเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของอาจารย์ ลักษณะนักศึกษาร่วมสถาบัน ลักษณะสถาบัน ลักษณะของตัวนักศึกษาเอง และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปัทมา ทองสม (2554) ที่ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนของ

นักศึกษาคือ ลักษณะอาจารย์ ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะนักศึกษา ลักษณะสถาบัน ลักษณะนักศึกษาร่วมสถาบัน และลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.8) มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัยโดยประเมินจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นการที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ความมีชื่อเสียงของสถาบัน รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสศึกษาในสถาบันที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ รวมทั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และการที่กลุ่มตัวอย่างมุ่งหวังที่จะปฏิบัติงานตามปณิธานของพระบิดาแห่งการแพทย์ไทย ปฏิบัติงานเพื่อสังคมและประเทศชาติโดยการดูแลผู้ป่วยและสังคม อาจจะไปสู่ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง (self esteem) สนับสนุนแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ที่ว่าเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองทางกายภาพ เกิดความรู้สึกปลอดภัย เกิดความรักและความผูกพัน รับรู้ความมีชื่อเสียง เกียรติคุณ เกิดความนิยมชมชอบ ความเชื่อถือ ศรัทธา ชั้นของความต้องการก็จะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดความตระหนักในคุณค่าของตนเอง (self actualization) เมื่อได้มีโอกาสให้การดูแลผู้ป่วยและสังคมในที่สุด นอกจากนี้ การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้บรรยากาศในสถานศึกษาว่าเอื้อต่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่นำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง คณาจารย์ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความเอื้ออาทร ระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง คณาจารย์และบุคลากร ก็จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักความผูกพันต่อสถาบันได้เช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันระหว่างชั้นปี จะเห็นได้ว่ายิ่งจำนวนปีที่มากขึ้น ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันจะเพิ่มขึ้นตาม

อาจเป็นเพราะผู้เรียนที่ชั้นปีสูงขึ้นมีความคุ้นเคยกับสถานที่ คณะอาจารย์ เพื่อนร่วมสถาบัน และบุคลากรอื่น ๆ จากการที่ได้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น ไหว้ครู บายศรีสู่ขวัญ ปัจฉิมนิเทศ งานแสดงความยินดีในงานพระราชทานปริญญาบัตรรุ่นพี่ และกีฬาสถาบันพยาบาลแห่งประเทศไทย เป็นต้น นอกจากนี้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นระหว่างเพื่อนร่วมรุ่นกันเอง ระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจส่งผลให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเพิ่มขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 98.7 รายงานว่ามีเพื่อนสนิทในคณะ โดยจำนวนเพื่อนสนิทมีตั้งแต่ 1-20 คน เฉลี่ยประมาณ 3-4 คน สอดคล้องกับการศึกษาของเปรมฤดี ศรีวิชัย และพิมพิมล วงศ์ไชยา (2555) ที่พบว่าระยะเวลาในการศึกษาชั้นปีที่เพิ่มขึ้นทำให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับทางสถาบันเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของดอร์สัน (Dawson, 2008) ที่พบว่าความใกล้ชิดกัน (closeness) มีผลต่อความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันของผู้เรียน โดยพบว่าหากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการทำงานเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแหล่งประโยชน์ร่วมกัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความใกล้ชิดกัน และยิ่งหากผู้เรียนเป็นกลุ่มเพื่อนสนิทที่ได้ขึ้นฝึกปฏิบัติในแหล่งฝึกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมร่วมกัน ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเพิ่มขึ้น (Kim & Jung, 2012) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของคิงและจุง (Kim & Jung, 2012) ที่พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันคือ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมสถาบัน ในการศึกษาครั้งนี้การที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ ลักษณะนักศึกษาพร้อมสถาบันที่มีการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียนและการมีสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ส่วนความสุขในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการมีสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องที่เอื้อต่อการเรียนการสอน สนับสนุนกรอบแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ที่อธิบายเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งคือนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จะมีความสุขเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้น จากการศึกษาครั้งนี้เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางกายภาพ ซึ่งคือการได้รับสวัสดิการที่ดี ครอบคลุมถึงอาหาร ที่พัก และการรักษาพยาบาลฟรี ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยจากการที่อาจารย์อบอุ่นเป็นกันเอง ดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี มีสภาพแวดล้อมและระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี รวมทั้งนักศึกษารู้สึกเป็นเจ้าของและได้รับการยอมรับจากสถาบัน ซึ่งเป็นความต้องการทางด้านจิตใจได้รับการตอบสนอง ก็จะส่งผลให้นักศึกษามีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เปรมฤดี ศรีวิชัย และพิมพิมล วงศ์ไชยา (2555) ที่พบว่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดและภาวะซึมเศร้า เพราะเมื่อนักศึกษามีความสุขในการเรียน ความเครียดและภาวะซึมเศร้าก็จะลดลง

นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังสนับสนุนกรอบแนวคิดของดัลล์และเฮลเตอร์ (Dunn & Hettler, 2006) อ้างถึงใน ปัทมา ทองสม, 2554) ที่ระบุว่ามิติแห่งความสุขของนักศึกษาประกอบด้วย 6 มิติ คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การเรียน และจิตวิญญาณ อธิบายได้ว่าเมื่อนักศึกษามีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีอารมณ์ที่สดชื่นแจ่มใส วิดกกังวลในระดับต่ำถึงปานกลาง มีสังคมเพื่อน รุ่นพี่รุ่นน้องที่อบอุ่นเป็นมิตร มีสติปัญญาและผลการเรียนในระดับพอใช้ถึงดี รวมทั้งมี

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

จิตวิญญาณที่ดี ก็จะนำไปสู่มิติแห่งความสุข สอดคล้องกับการศึกษาของปัทมา ทองสม (2554) ที่พบว่าความสุขในการเรียนของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ในขณะที่หากผู้เรียนขาดความสุขในการเรียน อาจจะทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล เบื่อหน่าย คับข้องใจและมีอารมณ์เศร้าระหว่างศึกษาในหลักสูตรซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Furrer & Skinner, 2003)

ผลการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับการศึกษาของ กูดนาว (Goodenow, 1993a) ที่ว่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องคือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู อาจารย์ผู้สอน แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กูดนาว (Goodenow, 1993a) ที่ว่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันและการที่ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และการศึกษาค้นคว้านี้ยังพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ แบรินด์และคณะ (Brand, Felner, Shim, Seitsinger, & Dumas, 2003) ที่ว่าบรรยากาศทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ของผู้เรียนถึงการสนับสนุนของอาจารย์ผู้สอน กฎระเบียบ โครงสร้างหลักสูตร นวัตกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การปรับตัวทางการเรียน พฤติกรรม และสภาพอารมณ์และสังคมของผู้เรียน ซึ่งบรรยากาศการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนของผู้เรียนอีกด้วย

ผลการศึกษาค้นคว้านี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เจียและคณะ (Jia et al., 2009) ที่พบว่าผู้เรียนที่รับรู้บรรยากาศของการสนับสนุนในระดับสูงไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนจากครูผู้สอนและจากเพื่อนร่วมห้องเรียนจะ

มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าผู้เรียนที่รับรู้บรรยากาศของการสนับสนุนในระดับต่ำ เหตุผลสนับสนุนที่สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในการศึกษาค้นคว้านี้อาจเป็นเพราะแม้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะรับรู้สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันในระดับสูง แต่เนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ มีจำนวนมากและมีความยากในรายวิชา โดยเฉพาะในรายวิชาปฏิบัติที่ต้องใช้ทักษะการปฏิบัติบูรณาการร่วมกับองค์ความรู้ จึงอาจทำให้ปัจจัยทั้งสองไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

การนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารและคณาจารย์รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน จัดกิจกรรมให้นักศึกษามีความสุขในการเรียน และจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันและมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างในการเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน คือ 1) จัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในคณะระหว่างนักศึกษารุ่นพี่ รุ่นน้อง อาจารย์พยาบาลประจำรายนักศึกษาแพทย์ และแพทย์ ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่หากเป็นไปได้ เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ค่ายรักสถาบัน ค่ายขึ้นปี ทศนศึกษางานรับน้อง กิจกรรมสันตนาการ เป็นต้น 2) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะ 3) จัดให้มีกิจกรรมชมรมที่หลากหลาย นักศึกษา และคณาจารย์สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ 4) เพิ่มสวัสดิการ ปรับปรุงหอพัก ระบบอินเทอร์เน็ต และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ใน

ผจญจิต ไกรถาวร และกมลรัตน์ กิตติพิมพานนท์

มหาวิทยาลัย 5) มีเครือข่ายศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน มีงานเลี้ยงสังสรรค์ศิษย์เก่า 6) สร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นในสถาบัน เช่น ฝึกร้องเพลง และเปิดเพลงสถาบัน บอกเล่าประวัติความเป็นมาของสถาบันให้นักศึกษาทราบ ติดเข็มหมุดและแต่งเครื่องแบบสถาบัน 7) ให้ความสำคัญกับนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ให้เกียรติ ปฏิบัติกับนักศึกษาเท่าเทียมกัน ลดการเปรียบเทียบ และ 8) ดูแลเรื่องความปลอดภัยในสถาบัน รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านสังคมวัฒนธรรมที่เอื้ออาทรเป็นมิตรระหว่างโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี แหล่งฝึกปฏิบัติกับนักศึกษาพยาบาล และบัณฑิตพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา เช่น การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีการจัดเรียนการสอนโดยทีมสหสาขา (multidisciplinary team) มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้แบบพี่น้องร่วมสถาบัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาแบบตัดขวาง เพื่อศึกษาภาพรวมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 ทำให้ไม่เห็นพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่ศึกษาดังกล่าว จึงเสนอแนะให้ทำการศึกษาในระยะยาว และเปรียบเทียบในแต่ละชั้นปี

2) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และมีการพัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และความสุขในการเรียนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดีที่ให้ทุนอุดหนุน ปีงบประมาณ 2556 ในการทำวิจัยครั้งนี้

และขอบพระคุณ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้ทุนสนับสนุนในการนำเสนองานวิจัยในต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- ประสิทธิ์ วัฒนาภา. (2556). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง *Fostering 21st century skills*. วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปัทมา ทองสม. (2554). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 4(1), 88-111.
- เปรมฤดี ศรีวิชัย, และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ความเครียด และภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. *วารสารสภาการพยาบาล*, 27(4), 57-68.
- พัชรี ศิริมาก. (2556). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 12 มีนาคม 2557 จาก <http://portal.edu.chula.ac.th/nfed1/assets/Parcharee.pdf>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง *การผลิตบัณฑิตในศตวรรษที่ 21*. วันที่ 11 มิถุนายน 2555. ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สมจิต หนูเจริญกุล. (บก.). (2543). *การพยาบาล: ศาสตร์ของการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วี เจ พรินต์ติ้ง.
- สมิต อนันต์ปฏิเวธ, วิภาเพ็งเสงี่ยม, และจันทร์เพ็ญ อัครสถิตานนท์. (2554). การศึกษาเปรียบเทียบพลังสุขภาพจิตก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 4(1), 38-51.
- Brand, S., Felner, F., Shim, M., Seitsinger, A., & Dumas, T. (2003). Middle school improvement and reform: Development and validation of a school-level assessment of climate, culture pluralism, and school safety. *Journal of Educational Psychology*, 95(3), 570-588.
- Burns, N., & Grove, S. K. (2005). *The practice of nursing research conduct, critique, and utilization* (5th ed.). St. Louis, Mo : Elsevier Saunders.

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความสุขในการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อ
ต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

- Cashmore, A., Scott, J., & Cane, C. (2012). *Belonging and intimacy factors in the retention of students—An investigation into the student perceptions of effective practice and how that practice can be replicated*. Retrieved April 3, 2013, from https://www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/Leicester_What_Works_Final_Report.pdf
- Dawson, S. (2008). A study of the relationship between student social networks and sense of community. *Educational Technology & Society, 11*(3), 224–238.
- Furrer, C., & Skinner, E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. *Journal of Educational Psychology, 95*(1), 148–162.
- Goodenow, C. (1993a). Classroom belonging among early adolescent students: Relationship to motivation and achievement. *Journal of Early Adolescence, 13*(1), 21–43.
- Goodenow, C. (1993b). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools, 30*, 79–90.
- Hill, D. L. (2009). Relationship between sense of belonging connectness and suicide in American Indians. *Archives of Psychiatric Nursing, 23*(1), 65–74.
- Jia, Y., Ling, G., Chen, X., Ke, X., Way, N., Yoshikawa, H., et al. (2009). The influence of students perceptions of school climate on socioemotional and academic adjustment: A comparison of chinese and American adolescents. *Child Development, 80*(5), 1514–1530.
- Kim, M., & Jung, D. (2012). Reliability and validity of the Korean version of belongingness scale—clinical placement experience. *Asian Nursing Research, 6*, 137–142.
- Levett-Jones, T., Lathlean, J., Higgins, I., & McMillan, M. (2009). Development and psychometric testing of the belongingness scale—clinical placement experience: An international comparative study. *Collegian, 16*, 153–162.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York: Harper & Row.
- McKenna, L., Gilmour, C., Biro, M. A., McIntyre, M., Bailey, C., Jones, J., et al., (2012). *Undergraduate midwifery students' sense of belongingness in clinical practice*. Nurse Education Today Retrieved April 6, 2013, from <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2012.09.009>
- McNeely, C. A., Monnemaker, J. M., & Blum, R. W. (2002). Promoting school connectedness: Evidence from the national longitudinal study of adolescent health. *Journal of School Health, 72*(4), 138–146.
- Napoli, M., Marsiglia, F. F., & Kulis, S. (2003). Sense of belonging in school as a protective factor against drug abuse among native American urban adolescents. *Journal of Social Work Practice in the Addictions, 3*(2), 25–41.
- Reilly, J. E. R., & Fitzpatrick, J. J. (2009). Perceived stress and sense of belonging in doctors of practice nursing. *Journal of Professional Nursing, 25*, 81–86.
- Roeser, R., Midgley, C., & Urdan, T. C. (1996). Perception of the school psychological environment and early adolescents' psychological and behavioural functioning in school: The mediating role of goals and belonging. *Journal of Educational Psychology, 88*, 408–422.
- Rowe, F., & Steward, D. (2009). Promoting connectedness through whole school approaches: A qualitative study. *Health Education, 109*, 396–413.
- Sanchez, B., Colon, Y., & Esparza, P. (2005). The role of sense of school belonging and gender in the academic adjustment of Latino adolescents. *Journal of Youth and Adolescence, 34*, 619–628.

The Relationship Among Sense of University Belonging, Happiness in Learning, Learning-Facilitating Environment, and Academic Achievement among Undergraduate Nursing Science Students*

Phachongchit Kraithaworn** Ph.D. (Nursing)

Kamonrat Kittipimpanon*** Dr.P.H. (Public Health Nursing)

Abstract: This descriptive study aimed to explore 1) a sense of university belonging, happiness in learning, learning-facilitating environment, and academic achievement and 2) the relationship among a sense of university belonging, happiness in learning, learning-facilitating environment, and academic achievement of undergraduate nursing science students. The sample consisted of 563 undergraduate nursing science students who studied in the second year to fourth year in 2012 academic year. Data were collected by self-administrative questionnaires including the Demographic Questionnaire, the Learning Environment Scale, the Sense of University Belonging Scale, and the Happiness in Learning Scale. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's correlation. The findings of the study revealed that most subjects (74.8 %) perceived high sense of university belonging; 54 % perceived high happiness in learning and 94.5 percent perceived having high learning-facilitating environment. In addition, 14.6 percent had high academic achievement. Pearson's correlation analyses indicated that a sense of university belonging was significantly positively associated with having high learning-facilitating environment, and happiness in learning. Happiness in learning was positive significantly associated with academic achievement and having high facilitated learning environment. The results recommended that having high learning-facilitating environment should be provided in order to promote a sense of university and happiness in learning among undergraduate nursing science students.

Keywords: Sense of university belonging, Happiness in learning, Learning-facilitating environment, Academic achievement

*Poster Presentation, International Conference for Academic Disciplines, June 30-July 3 2014, Venice, Italy

**Corresponding author, Instructor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University,
E-mail: phachongchit.kra@mahidol.ac.th

***Instructor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University